

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Στις 30 Ιανουαρίου γιορτάζουμε τη μνήμη των Τριών Ιεραρχών.
Οι τρεις Ιεράρχες είναι:

**ο Μέγας ο Βασίλειος
ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος
ο Γρηγόριος ο Θεολόγος**

Οι τρεις Ιεράρχες ήταν σοφοί δάσκαλοι του Χριστιανισμού και άγιοι πατέρες. Αγάπησαν, καλλιέργησαν και προστάτεψαν τα ελληνικά γράμματα. Έχτισαν σχολεία, νοσοκομεία και έγραψαν πολλά βιβλία.

Γι' αυτό η γιορτή τους είναι γιορτή όλων των ανθρώπων, των γραμμάτων, των δασκάλων, των μαθητών, των φοιτητών.

ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Η εκκλησία μας συνήθως, γιορτάζει τη μνήμη των αγίων της την ημέρα της επετείου του θανάτου τους που θεωρείται γενέθλιος ημέρα. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και εδώ, δηλαδή την ημέρα αυτή δεν γιορτάζουμε τη μνήμη του θανάτου των τριών Ιεραρχών αλλά την κοινή γιορτή τους. Γιορτή κατά την οποία η Εκκλησία μας τιμά και συνεορτάζει τους τρεις μεγάλους Ιεράρχες της.

Η κοινή γιορτή τους

Την κοινή γιορτή των «τριών μεγίστων φωστήρων της Τρισηλίου Θεότητας» καθιέρωσε και γιορτάζει αδιάκοπα από τον 11ο αιώνα μέχρι σήμερα η Ορθόδοξη Εκκλησία μας. Αφορμή για την καθιέρωση του συνεορτασμού των Τριών Ιεραρχών, ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη γιορτή του καθενός, υπήρξε μια διένεξη μεταξύ των

Χριστιανών. Αυτή ξεκίνησε από τη διαφωνία που υπήρχε ανάμεσα στους μορφωμένους άνδρες στην Κωνσταντινούπολη για το ποιος από τους Τρεις Ιεράρχες είναι ο πιο σπουδαίος. Αυτό έγινε την εποχή του Αυτοκράτορα Αλεξίου Κομνηνού (1081-1118). Οι Χριστιανοί είχαν χωριστεί σε τρεις διαφορετικές ομάδες. Έτσι δημιουργήθηκαν τρεις αντιμαχόμενες ή μια την άλλη παρατάξεις, των Ιωαννιτών, των Βασιλιτών και των Γρηγοριτών. Το θέμα έπαιρνε επικίνδυνες διαστάσεις για τους Χριστιανούς. Τότε ο Μητροπολίτης Ευχαΐτων Ιωάννης ο Μαυρόπουλος πρότεινε να συσταθεί, κατά προτροπή των ίδιων των Τριών Ιεραρχών, τους οποίους είδε σε οπτασία, κοινή γιορτή και για τους τρεις, η οποία έγινε με ευχαρίστηση δεκτή από όλους τους Χριστιανούς.

Έτσι καθιερώθηκε να γιορτάζεται στις 30 Ιανουαρίου η κοινή γιορτή των Τριών Ιεραρχών, τη μνήμη των οποίων τιμά η Εκκλησία μας και σέβεται ιδιαίτερα το ευσεβές πλήρωμα των πιστών της. Και δικαίως, διότι οι τρεις αυτές μεγαλάνυμες προσωπικότητες του Χριστιανισμού υπήρξαν πραγματικά μεγάλοι Ιεράρχες, ένδοξοι θεολόγοι, οικουμενικοί διδάσκαλοι, πρότυπα ποιμεναρχών, εξαίρετοι Πατέρες και κορυφαίες άγιες μορφές της Εκκλησίας μας. Από την εποχή της Τουρκοκρατίας, ίσως και παλιότερα υπήρχε το έθιμο: η γιορτή των Τριών Ιεραρχών να θεωρείται και ως γιορτή της παιδείας. Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτό το παλιό έθιμο η Σύγκλητος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου των Αθηνών, αποφάσισε το 1841 η γιορτή των Τριών Ιεραρχών να θεωρείται και ως γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων. Η άριστη και αρμονική σύνδεση των δύο γιορτών: των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων ήταν τόσο πετυχημένη, όσο ήταν και η αρμονική σύζευξη της Χριστιανικής πίστεως με την Ελληνική μόρφωση που συνδυάζουν θαυμάσια ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

Αναδείχθηκαν Πατέρες της Εκκλησίας και Άγιοι. Η σοφία και η δράση τους, τούς έδωσε τον τίτλο των Μεγίστων Φωστήρων, όπως φέλνεται και στο τροπάριό τους: «Τους Τρεις Μεγίστους Φωστήρας Της Τρισηλίου Θεότητας...».

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας μεταξύ 344 και 354. Γονείς του ήταν ο στρατηγός Σεκούνδος και μητέρα του η Ανθούσα. Η μητέρα του μάλιστα χήρεψε μόλις στα 20 της χρόνια, όταν ο Ιωάννης ήταν μόλις λίγων μηνών, ήταν δε γυναίκα που ξεχώριζε για το ζήλο που επεδείκνυε για την ανατροφή του Ιωάννη, ώστε πολλοί αξιοσέβαστοι άνδρες της εποχής, όπως ο Λιβάνιος, εξήραν το ήθος της.

Τα πρώτα γράμματα τα διδάχθηκε από την ίδια. Εν συνεχεία σπούδασε στη σχολή του Λιβάνιου, δάσκαλου και πολυγραφότατου συγγραφέα, στην Αντιόχεια ρητορική και του Ανδραγαθίου φιλοσοφία. Από την εποχή αυτή μάλιστα διαφάνηκε το ταλέντο της ρητορικής του ικανότητας σε σημείο ο δάσκαλός του Λιβάνιος, να θελήσει να τον κάνει συνεχιστή του έργου του στη σχολή. Η χριστιανική του ανατροφή όμως εμπόδιζε τα σχέδιά του. Επίσης ακολούθησε θεολογικές σπουδές δίπλα στον Καρτέριο και το Διόδωρο Ταρσού, στο λεγόμενο *Ασκητήριο*, τη μεγάλη θεολογική σχολή της Αντιόχειας, ενώ σπούδασε και ως συνήγορος, ασκώντας το επάγγελμα για λίγους μήνες. Εν τέλει εγκατέλειψε τη δικηγορία και βαπτίστηκε Χριστιανός και σύντομα, όταν έφυγε από τη ζωή η μητέρα του (372 μ.Χ.), αποφάσισε να αποσυρθεί από την κοσμική ζωή ακολουθώντας το μοναχισμό.

Έδρασε στην Αντιόχεια, αλλά και στην Κωνσταντινούπολη και τελικά πέθανε εκδιωγμένος από την αυτοκρατορική αυλή το 407, λόγω του αυστηρού ελέγχου που της ασκούσε. Ο ίδιος συγκαταλέγεται ανάμεσα στις κορυφαίες εκκλησιαστικές προσωπικότητες, ένεκα του αξεπέραστου χαρίσματός του στην ομιλία. Διετέλεσε επίσης επίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, όπου διακρίθηκε για το σπουδαίο ποιμαντικό και φιλανθρωπικό έργο που διενήργησε.

Κύριο μέλημα του είναι η ηθική καλλιέργεια του ποιμνίου, η ανακούφιση των φτωχών, ορφανών, ξένων και αρρώστων. Οργανώνει ημερήσιο συσσίτιο με το οποίο θρέφει 7000 απόρους της Πόλης. Καταργεί κάθε πολυτέλεια στην εκκλησία, περιορίζει στο ελάχιστο τα έξοδα διατροφής του κλήρου, εκποιεί διάφορα πολύτιμα σκεύη και τιμαλφή που δεν ήταν απαραίτητα και δίνει τα χρήματα σε έργα αγάπης.

Μεγάλο του προσόν είναι το άφθαστο χάρισμα του λόγου. Στο πρόσωπο του η χριστιανική ρητορική τέχνη επρόκειτο να βρει τον μεγαλύτερο θεράποντά της. Μιλάει στις περίφημες ομιλίες του για το λόγο του Ευαγγελίου, τη μετάνοια, τη μεταστροφή στο Θεό. Θεολογεί, εμβαθύνει στα μεγάλα ερωτήματα της ανθρώπινης ύπαρξης και στα καθημερινά προβλήματα της κοινωνίας. Κοινωνιολογεί, ψυχολογεί και ηθικολογεί. Σηλιτεύει την ανηθικότητα και τη διαφθορά, καταγγέλλει την κοινωνική αδικία, στιγματίζει τη σπατάλη, την επίδειξη των πλουσίων και των αρχόντων, καταδικάζει τις αυθαιρεσίες του πολιτικού συστήματος, στρέφεται σε βάρος του διεφθαρμένου κλήρου, πάντα με παρρησία και χωρίς να κατονομάζει ώστε να μην κηλιδώνονται προσωπικότητες αλλά να στιγματίζονται οι πράξεις. Στέκεται δίπλα στους αδυνάτους, τους ταπεινούς, τους αδικημένους, τους απλούς καθημερινούς ανώνυμους συνανθρώπους του, που η υπεροψία και η αδικία των δυνατών συχνά καταδυνάστευε.

Ο ίδιος υπήρξε θερμός *ζηλωτής* της Χριστιανικής πίστεως, αυστηρός ασκητής στην προσωπική του ζωή, υπόδειγμα θυσίας και αυταπαρνήσεων. Ο Χρυσόστομος άφησε ογκωδέστατο συγγραφικό έργο, το οποίο καλύπτει 18 τόμους στην *Patrologia Graeca* του Migne.

Τελικά αναδείχτηκε ως ένας από τους πλέον λαοφιλείς ιεράρχες, εξ ου και σήμερα θεωρείται άγιος από την Καθολική Εκκλησία, τα Λουθηρανικά και Αγγλικανικά δόγματα, ενώ κατατάσσεται στους μεγάλους πατέρες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, αφήνοντας πίσω σπουδαίο, ανεκτίμητο και διαχρονικό συγγραφικό έργο, που αγκαλιάζει όλο το φάσμα των ποιμαντικών και θεολογικών ζητημάτων της εκκλησίας.

Μέγας Βασίλειος

Ο Μέγας Βασίλειος (Καισάρεια Καππαδοκίας 330 – Καισάρεια Καππαδοκίας 1 Ιανουαρίου 379), ήταν Έλληνας, Καππαδόκης, επίσκοπος της Καισάρειας στην Καππαδοκία της χερσονήσου της Μικράς Ασίας, θεολόγος και Πατέρας της Εκκλησίας. Υποστήριξε το Σύμβολο της Πίστεως και αντιτάχθηκε στις αιρέσεις των πρωτοχριστιανικών χρόνων, μεταξύ των οποίων και του Αρειανισμού (Αρειανική διαμάχη). Ο πατέρας του, Βασίλειος, ασκούσε το επάγγελμα του καθηγητή ρητορικής στην Καισάρεια της Καππαδοκίας και η μητέρα του, Αγία Εμμέλεια, ήταν απόγονος οικογένειας Ρωμαίων αξιωματούχων. Στην οικογένεια εκτός από τον Βασίλειο υπήρχαν άλλα οκτώ ή εννέα παιδιά.

Σταθμό στην πορεία του αποτελεί η ίδρυση και λειτουργία ενός κοινωνικού φιλανθρωπικού συστήματος, του Πτωχοκομείου ή «Βασιλειάδας». Εκεί διοχετεύει όλη την ποιμαντική του ευαισθησία, καθιστώντας την πρότυπο κέντρου περίθαλψης και φροντίδας των ασθενέστερων κοινωνικά ανθρώπων. Καθίσταται η μήτρα ομοειδών οργανισμών που δημιουργήθηκαν σε άλλες επισκοπές και στάθηκε η σταθερή

υπενθύμιση στους πλουσίους του προνομίου τους να διαθέτουν τον πλούτο τους με έναν αληθινά χριστιανικό τρόπο.

Το ενδιαφέρον του Βασιλείου για τα ευρύτερα κοινωνικά προβλήματα του λαού καταδεικνύεται από επιστολές του (π.χ. Επιστολές 104, 110, 84, 86, 107-109), με τις οποίες προσπαθούσε να λύσει προβλήματα εργαζομένων στα ορυχεία του Ταύρου της Μικράς Ασίας, ορφανών, αδικημένων, ασθενών και άπορων και καθιέρωσε τη διανομή αγαθών — τρόφιμα, ρούχα, χρήματα — και κάθε είδους βοήθειας σε φτωχές οικογένειες, άπορους κ.λπ.

Πλούσιο είναι και το νομικό του έργο, το οποίο βρίσκουμε συγκεντρωμένο κυρίως στις επιστολές του προς τον Αμφιλόχιο Ικονίου, από τις οποίες προήλθαν οι 85 κανόνες που, αφού επικυρώθηκαν από τη Σύνοδο εν Τρούλω στα τέλη του 7ου αιώνα (691/2), αποτελούν έως σήμερα, ως συστατικό στοιχείο των νομοκανονικών συλλογών, βασικό βοήθημα του εκκλησιαστικού δικαίου. Το ίδιο ισχύει και για ένα άλλο νομικό του έργο, τους λεγόμενους «Μοναχικούς κανόνες», διατάξεις που αφορούν την οργάνωση των μονών και τη διαβίωση των μοναχών.

Καταπονημένος από την ευρεία δράση που ανέπτυξε σε πολλούς τομείς της χριστιανικής μαρτυρίας, καθώς και την ασκητική ζωή, την οποία ακολουθούσε, ο Βασίλειος πεθαίνει την 1 Ιανουαρίου του 379, σε ηλικία 49 ετών. Ο θάνατός του βυθίζει στο πένθος όχι μόνο το ποίμνιό του αλλά και όλο τον χριστιανικό κόσμο της Ανατολής. Στην κηδεία του συμμετέχουν Ιουδαίοι, πιστοί της εθνικής θρησκείας και ένα πλήθος ανομοιογενούς θρησκευτικής και εθνικής απόχρωσης. Η παρακαταθήκη του υπήρξε το τεράστιο σε μέγεθος και σημασία θεολογικό-δογματικό του έργο, μαζί με τη συμβολή του στη λειτουργική και την πρωτότυπη ανθρωπιστική του δράση.

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός

Ο Άγιος Γρηγόριος Ναζιανζηνός ο Θεολόγος (Ναζιανζός Καππαδοκίας, 329 - Ναζιανζός Καππαδοκίας, 25 Ιανουαρίου 390), γνωστός και ως Γρηγόριος της Ναζιανζού, ήταν Έλληνας, Καππαδόκης θεολόγος που διατέλεσε Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως τον 4ο αιώνα μ.Χ. Θεωρείται ευρέως ως ο πιο ταλαντούχος ρήτορας μεταξύ των Πατέρων της Εκκλησίας. Ως κλασικά εκπαιδευμένος ομιλητής και φιλόσοφος του Ελληνισμού, κατάφερε να συνδυάσει τον Ελληνισμό με την πρώτη Εκκλησία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι γονείς του, Γρηγόριος ο Πρεσβύτερος και Νόννα, ήταν πλούσιοι γαιοκτήμονες και απέκτησαν τρία τέκνα. Ο Άγιος Γρηγόριος χειροτονήθηκε Επίσκοπος στα Σάσιμα, το 372, από τον Μέγα Βασίλειο, που ήταν αδελφικός φίλος του.

Ο Άγιος Γρηγόριος είναι κυρίως γνωστός για τη συνεισφορά του στον τομέα της Πνευματολογίας, της Θεολογίας σχετικά με Το Άγιο Πνεύμα. Ο Γρηγόριος ήταν ο πρώτος, ο οποίος προσπάθησε να εξηγήσει, με τον τρόπο της πομπής, τις σχέσεις του Πνεύματος και της Θεότητας: «Το Άγιο Πνεύμα είναι πραγματικό Πνεύμα, το οποίο έρχεται από τον Πατέρα...»^[42] Αν και ο Γρηγόριος δεν εξήγησε τελείως την έννοια, θα διαμόρφωνε τις μετέπειτα σκέψεις για Το Άγιο Πνεύμα. Ο Γρηγόριος είχε σημαντικό αντίκτυπο στη διαμόρφωση της Τριαδικής Θεολογίας τόσο μεταξύ των Ελληνόφωνων όσο και με των Λατινόφωνων Θεολόγων και έγινε γνωστός ως «Τριαδικός Θεολόγος». Τα περισσότερα από τα έργα του επηρεάζουν τους σύγχρονους Θεολόγους, ειδικά όσον αφορά τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδας. Ο Γρηγόριος είναι Άγιος της Ανατολικής και της Δυτικής Χριστιανικής Εκκλησίας. Θεωρείται Διδάσκαλος και Πατέρας της Εκκλησίας.

Ο Γρηγόριος ήταν γνωστός και ως άνθρωπος των γραμμάτων, και ως ποιητής, αφού έγραψε αρκετά ποιήματα με Θεολογικά και ηθικά θέματα. Ολόκληρο το όγδοο βιβλίο

της Παλατινής Ανθολογίας απαρτίζεται από επιγράμμάτα του, 254 τον αριθμό, ενώ ακόμη δύο επιγράμμάτα του (I 51 και 92) περιλαμβάνονται στο πρώτο βιβλίο.

Ο Σκοπός της παιδείας κατά τους τρεις Ιεράρχες (Συγγραφή Αμπράζη Ζωή-Πηγές Τσαπανίδης Αβραάμ)

Διακήρυξαν, τόσο με τον προφορικό, όσο και με τον γραπτό τους λόγο, ύψιστες αρχές και αξίες, που ήταν ο καρπός της σύζευξης και εναρμόνισης της αρχαίας ελληνικής σοφίας και της χριστιανικής αλήθειας. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν, βέβαια, πραγματοποιήσει καταπληκτικές για την εποχή τους προόδους στην επιστήμη, τη φιλοσοφία, την τέχνη. Η διανοητική όμως αυτή πρόοδος δε συμβάδιζε πάντοτε με την ανάλογη ηθική τους καλλιέργεια. Οι τρεις Ιεράρχες είχαν συνειδητοποιήσει και διακηρύξει την ανάγκη της παράλληλης διανοητικής μόρφωσης και της ηθικής καλλιέργειας. Σπούδασαν την αρχαία ελληνική παιδεία, γιατί τη θεωρούσαν αστείρευτη πηγή πνευματικού θησαυρού, δε δίστασαν όμως να καταδικάσουν τις υπερβολές και ακρότητες του Ιουλιανού του Παραβάτη, τις σχετικές με την αρχαία ελληνική παιδεία και θρησκεία.

Είχαν συνειδητοποιήσει παράλληλα ότι όπου επικρατεί μονομερώς η νόηση, όπου παραβλέπονται και υποβαθμίζονται οι ηθικές αξίες και σαν μοναδική θεότητα λατρεύεται η επιστήμη, η σύγχρονη τεχνολογία και τα υποκατάστατά της, εκεί αργά ή γρήγορα η ψυχή ερημώνεται και ακολουθεί η κατάρπτωση και η παρακμή. Γιατί η μόρφωση και η γνώση χωρίς ηθικούς φραγμούς μπορεί να γίνει όπλο εναντίον των συνανθρώπων μας.

Αντίθετα, άνθρωποι της γνώσης με ηθικές αρχές μπορούν να οδηγήσουν την κοινωνία μας στην πρόοδο και να θέσουν την επιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου και όχι στην μεθόδευση της καταστροφής του.

Διατύπωσαν σοφές παιδαγωγικές αρχές, που αποτελούν τη βάση της σημερινής παιδαγωγικής επιστήμης. Τα δύο συγγράμματα α) του Μεγάλου Βασιλείου, με τίτλο, «προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελοίντο λόγων» και β) του ιερού Χρυσόστομου, με τίτλο, «περί κενοδοξίας και όπως δει τους γονέας ανατρέφειν τα τέκνα», αποτελούν για πάντα πολύτιμους οδηγούς αγωγής των παιδιών.

Ήταν άνθρωποι της άσκησης, της εγκράτειας, της προσευχής, της νηστείας, της καθαρότητας. Άνθρωποι στους οποίους ο βίος συμπορευόταν με το λόγο και ο λόγος με τη ζωή. Οι θεωρητικές αποτυπώσεις των συγγραμμάτων τους δεν ήταν άλλο, παρά η καταγραφή των βιωμάτων και των εμπειριών της ζωής τους. Αγωνιστές μέχρι το τέλος. Πρότυπα αιώνια και παραδείγματα αζεπέραστα. Όχι τόσο για το πώς είναι ανάγκη να σκεφτόμαστε, αλλά για το πώς είναι ανάγκη να ζούμε δίπλα στα παιδιά μας. Για το πώς θα μπορέσουμε να σταθούμε στα παιδιά μας, γνήσια πρότυπα και αληθινά υποδείγματα, συμπορευτές, συνοδοιπόροι και άνθρωποι ολοκληρωμένοι και συνετοί, που θα κατανοούν τα όποια προβλήματα ανακύπτουν στοχεύοντας στις άριστες λύσεις.

Ήταν και Διδάσκαλοι, δηλαδή άνθρωποι των γραμμάτων και της παιδείας, όχι τόσο με την ειδική έννοια της εκπαίδευσης, αλλά με τη γενική έννοια της αγωγής και της παιδαγωγίας όλων των ανθρώπων, μα ιδιαίτερα των νέων και των παιδιών. Τέλος οι μακαριστοί Ιεράρχες ήταν και Πατέρες. Ποιμένες χαρισματικοί που χαίρονται πνευματικά την πρόοδο και την αγάπη των παιδιών τους, μα την ίδια στιγμή σήκωναν μέχρι θανάτου τις ευθύνες, τους κόπους, τις θυσίες, τις ταλαιπωρίες και τα προβλήματα που συνακολουθούν αυτήν την ιδιότητα.

Ο ιερός Χρυσόστομος παραπονιόταν λέγοντας: Φροντίζετε να μάθουν τα παιδιά σας μόνο τέχνες και λογοτεχνία, ενώ για την άσκηση της ψυχής, κανένας λόγος δε γίνεται.

Ο Μέγας Βασίλειος ερωτά: Τι θα κάνουμε στο θέμα της παιδείας;

Και απαντά ο ίδιος « τι άλλο, βεβαίως, από το να επιμεληθούμε για την κάθαρση της ψυχής, για την καλλιέργεια αυτής στην αρετή, για την διαμόρφωση καλών και ενάρετων χαρακτήρων ».

Η παιδεία κατά τη γνώμη των Τριών Ιεραρχών δεν είναι πολυμάθεια, δεν είναι μετάδοση ξηρών γνώσεων αλλά αφύπνιση έμπνευσης, ευλάβειας και μετάληψη αγιότητας. Ένα γέμισμα της ψυχής του παιδιού πρώτα απ' όλα με το Χριστό και με ότι συνιστά η διδασκαλία Του. Μας προτρέπουν: «Να σπουδάσουμε, να γίνουμε γονείς και δάσκαλοι γενναίων παιδιών, δίνοντάς τα θάρρος, διορθώνοντας το κάθε τι, με το να εργαζόμαστε πάντοτε προς ωφέλεια των ψυχών ».

Σκοπός της παιδείας των Τριών Ιεραρχών είναι να δώσουμε φτερά στις ψυχές των παιδιών, να τις αρπάξουμε από τα κοσμικά και την αμαρτία και να τις φέρουμε κοντά στον Θεό και τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Να δώσουμε προτεραιότητα στις ψυχικές αξίες, τα πνευματικά χαρίσματα, τον εσωτερικό πλούτο του ανθρώπου και έπειτα να φροντίσουμε για την ικανοποίηση των βιολογικών αναγκών και για την εξασφάλιση των υλικών αγαθών. Αν δέκα φορές φροντίζουμε την υγεία του σώματος, εκατό φορές πρέπει να φροντίζουμε για την υγεία της ψυχής.

Προτεραιότητα στην παιδεία των Τριών Ιεραρχών έχει η καλλιέργεια της φρόνησης των νέων. Να εξασκηθούν οι νέοι από μικροί να βλέπουν και να εκτιμούν σωστά τα ανθρώπινα πράγματα. Να φιλοσοφούν τη ζωή καθημερινά.

Στον σκοπό της παιδείας κατά τους τρεις Ιεράρχες περιλαμβάνεται και η ορθή ένταξη των νέων στην κοινωνία. Να καταλάβουν οι νέοι ότι όλοι οι άνθρωποι είμαστε ίσοι μεταξύ μας. Ο Μέγας Βασίλειος συνιστά: «Γνωρίζειν την ισονομίαν της φύσεως και αγαπάν το ισόνομον». Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος επιμένει «ότι όλοι οι άνθρωποι πρέπει να ζουν ο ένας για τον άλλο και όλοι για όλους». Συνιστούν να αποφεύγουν οι νέοι τις ακρότητες και τις υπερβολές στη ζωή τους, να ακολουθούν τη μέση οδό, για να μην παρεκτρέπονται.

Θέτουν ακόμη ως σκοπό της παιδείας των νέων και την απόκτηση καλών συνηθειών από μικρή ηλικία, γιατί συνήθεια που στερεώνεται για πολύ χρόνο στο παιδί αποκτά τη δύναμη της φύσης. Την άσκηση των νέων στην αρετή πρέπει να επιδιώκουμε καθημερινώς, μέσα στο σχολείο. Να πλάσουμε δυνατούς και αισιόδοξους χαρακτήρες νέων, παιδιά με γενναία φρόνηση και ανδρεία μπροστά στους κινδύνους και τις θλίψεις της ζωής, με σταθερή και διαρκή αγωνιστικότητα, ώστε να μην λυγίζουν μπροστά στις δυσκολίες και τις δυσμενείς συνθήκες της βιοπάλης. Να αποκτήσουν φωτεινή και διαυγή διάνοια, ισχυρή και αγαθή βούληση, φιλόανθρωπα και ευγενή αισθήματα, βαθιά κατανόηση και ειλικρινή ανιδιοτελή συμπαράσταση σε όλους τους συνανθρώπους τους.

Η απότιση τιμής, λοιπόν, στα πρόσωπά τους και η συνοπτική, έστω, αναφορά στο πολύπλευρο έργο τους έχει ξεχωριστή σημασία ιδιαίτερα για την εποχή μας και το σύγχρονο άνθρωπο, που νοιώθει χαμένος μέσα σε θεωρίες, πνιγμένος από το αίσθημα της μοναξιάς, της ανασφάλειας και της φυγής από την πραγματικότητα. Έχει ανάγκη ένα μήνυμα ελπίδας, που θα του μεταμορφώσει τη ζωή, θα του χαρίσει ασφάλεια, θα τον απαλλάξει από την ένταση και το άγχος, θα του ισχυροποιήσει τη θέληση, θα του καθαρίσει την καρδιά, θα του φωτίσει το νου, θα του δώσει τη δυνατότητα να ζήσει την αληθινή ζωή, που είναι σχέση αγάπης, κοινωνίας με το Θεό και τους ανθρώπους. Θα τον οδηγήσει στην υπαρξιακή του πληρότητα.

Αυτόν τον προσανατολισμό, θα μας τον δώσουν οι Ιεράρχες και Πατέρες της Εκκλησίας, εφόσον καταφύγουμε σ αυτούς με πνεύμα μαθητείας.

